

**การพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อ
พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น**
**THE DEVELOPMENT OF DATABASE AND INFORMATION MANAGEMENT
SYSTEM FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN PREPARATION FOR
EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT OF VOCATIONAL COLLEGES IN KHON
KAEN PROVINCE**

สุลัดดา ศรีโท (Suladda Sritoe)*

ดร.สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ (Dr.Samphan Phanphruk)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาและ
เพื่อการพัฒนาการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับ
การประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยในการศึกษาสภาพ
ปัจจุบันและปัญหาของระบบสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 2 แห่ง
ด้วยการลงภาคสนามและเก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วนำ
ผลการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ แล้วตรวจสอบ
ระบบที่พัฒนาขึ้นด้วยความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน จากนั้นนำระบบไปทดลองใช้กับ
สถานศึกษาทั้ง 2 แห่งดังกล่าว เพื่อตรวจสอบความพึงพอใจในการใช้ระบบ แล้วนำไปยืนยันขยายผล
กับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น อีก 6 แห่ง โดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ ผล
การวิจัย พบว่า 1) ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา จำนวน 6
มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2549 ในสถานศึกษา
อาชีวศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการเริ่มดำเนินการแล้ว

คำสำคัญ : ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ การประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา
อาชีวศึกษา

Keywords : Database and Information Management System, Internal Quality Assurance,
Vocational Colleges.

*นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น

**รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

และแต่ละสถานศึกษาที่สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกำลังเริ่มจะนำข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่เดิมมาปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาดังกล่าวทั้งนี้สถานศึกษาทั้ง 2 แห่ง ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกในด้านการวางแผนจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่ยังไม่เป็นระบบ การแบ่งผู้รับผิดชอบยังสอดคล้องกับเนื้อหาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาค่อนข้างน้อย การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศซ้ำซ้อนกันระหว่างฝ่าย/งาน ปฏิทินและช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่ควบคู่กับการปฏิบัติงานประจำอย่างต่อเนื่องยังไม่ชัดเจน ทำให้ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในไม่เป็นปัจจุบัน และ 2) ได้ระบบ คู่มือการใช้ระบบและแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ที่สถานศึกษามีความพึงพอใจและเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในด้านอรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง

ABSTRACT

The purposes of the present research and development was to investigate the situations and to develop a database and information management system for internal quality assurance in preparation for external quality assessment of vocational colleges in Khon Kaen Province. In the investigation of the situations of the two vocational colleges under study, the present researcher went on a fieldwork and collected data by means of studying their documents and paper work, observation as well as making interviews. The data collected from such endeavor were then compiled and used as a basis for the development of a database and information management system. The newly constructed system was checked by 5 experts and then was tried out at the two vocational colleges to ascertain user's satisfaction with it. The system was later introduced to six other vocational colleges in Khon Kaen for verification of its effectiveness by means of an evaluation form. The findings showed that work on the construction of the 6 standards and 34 indicators of a database and information management system, according to the standards of vocational colleges as stipulated by the Ministry of Education on 30 January 2006, have been started in the two colleges under study. Other vocational colleges under the Office of Private Education Promotional Board have just amended their old data and information to be in line with the standards of vocational education. However, the two vocational colleges under study still faced some problems concerning their database and information management system for internal quality assurance in preparation for external quality assessment. Their problems included unsystematic planning for data and

information collection and the designation of persons responsible for the management of the system has little relevance to the subject content according to the standards of vocational education. There was also a repetition of data collection among the divisions or lines of work and the schedules for data and information collection to coincide continuously with daily chores were not very clear. These problems had inevitably made the data and information management system for internal quality assurance outdated. Other results of the study was a handbook for the operation of the system and a form for data and information collection in accordance with vocational education standards for internal quality assurance in preparation for external quality assessment which people at the educational institutions were satisfied with. The system has also proved to be effective on the aspects of its utility, feasibility, propriety and accuracy.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 48 กำหนด “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งจากการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2547) พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินงานตามองค์ประกอบของระบบการประเมินคุณภาพภายใน ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อย และมีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งไม่ได้ดำเนินการเลย โดยเฉพาะสำนักงาน คณะกรรมการ

การอาชีวศึกษา (2548) พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่ อาจารย์ นักการภารโรง นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ยังมีความรู้ความเข้าใจไม่ถูกต้อง มักจะคิดว่าการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นภาระงานที่เพิ่มขึ้น การรวบรวมข้อมูล ไม่เป็นระบบ และทำ อย่างรีบด่วนไม่ต่อเนื่อง ถึงแม้สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะได้วางระบบในการจัดทำ การประกันคุณภาพภายในให้ดำเนินการ ตามลำดับ ตั้งแต่การเขียนกรอบการประเมินตนเอง การตั้งเกณฑ์การประเมิน การสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการตัดสินผลการประเมินไว้ก็ตาม แต่มักพบเสมอว่า บุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลจะมีข้อมูลดิบซึ่งยังไม่ได้รวบรวมและวิเคราะห์จัดเก็บไว้ตามตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน ทำให้การนำข้อมูลมาใช้จะต้องทำการวิเคราะห์อย่างเร่งด่วนเกิดความบกพร่อง

และเกิดผลกระทบทั้งตัวผู้ให้ข้อมูลและผู้เก็บข้อมูล นอกจากนี้ยังพบว่า การจัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษาจัดเก็บข้อมูลได้ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบุคลากรภายในงานบ่อยครั้ง และปัญหาอุปสรรคที่พบอีกประการหนึ่ง คือ ระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาที่จัดเก็บไว้ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่ได้จัดระบบไว้ตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนด จึงทำให้การประกันคุณภาพซึ่งจะต้องใช้ฐานข้อมูลต่างๆ ในระบบสารสนเทศช่วงแรกเกิดความไม่สะดวกและข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ดังนั้น หากสถานศึกษามีการพัฒนาและจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศได้เป็นอย่างดีแล้ว จะส่งผลให้สถานศึกษาไม่มีปัญหาดังกล่าวเลย อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษาเพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2549 ซึ่งประกอบไปด้วย 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ และสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549)

มาตรา 49 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนด “ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติและยังได้กำหนดอีกว่าให้มีการประเมิน

คุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก of สถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า การประเมินมาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายในสรุปได้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีระบบการประกันคุณภาพภายในระดับความตระหนัก (A1) และความพยายาม (A2) เท่านั้น ยังไม่บรรลุถึงขั้นผลสัมฤทธิ์ (A3) ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน (A1 ร้อยละ 16.4 และ A2 ร้อยละ 37.1) นอกจากนี้ยังพบข้อเสนอแนะประการหนึ่งว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาควรออกแบบระบบการจัดเก็บ จัดกระทำกับข้อมูล และการจัดทำระบบสารสนเทศ การออกแบบรายงานที่ทำให้ไม่เกิดการทํางานที่เพิ่มขึ้นของสถานศึกษาในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) และมาตรา 50 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนด “ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงาน

ดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ทั้งนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพศึกษา มีความเห็นว่าสาเหตุที่สถานศึกษาไม่พร้อมรับหรือขอเลื่อนการประเมินคุณภาพภายนอกเนื่องจาก ความไม่พร้อมหลายๆ ด้าน เช่น เอกสาร บุคลากร ระบบการทำงาน รวมทั้งอยู่ระหว่างการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง กำลังรวบรวมข้อมูล ต้องการทำให้เป็นปัจจุบัน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาและประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตั้งแต่วันที่ 30 มกราคม 2549 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการฐานข้อมูลและสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองการดำเนินงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 48 มากยิ่งขึ้นต่อไป

2. คำถามการวิจัย

2.1 ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อม

รับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีสภาพปัจจุบันและปัญหาเป็นอย่างไร

2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

3.2 เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 19 แห่ง เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ครั้งนี้จำนวนทั้งหมด 8 แห่ง ประกอบไปด้วยสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 4 แห่ง สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำนวน 4 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น

4.1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการ

ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่นและสำหรับใช้ในการทดลองใช้ระบบที่พัฒนาขึ้น เป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วยสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 1 แห่ง และที่สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 1 แห่ง โดยสถานศึกษาทั้งสองแห่ง ตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เปิดสอนในหลักสูตรระดับ ปวช. และ ปวส. และมีความเต็มใจให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการดำเนินการวิจัยตามแผนการวิจัยที่กำหนด

4.1.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการ

ยืนยันขยายผลและประเมินประสิทธิภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วยสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น อีก 6 แห่ง ที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับ ปวช. และ ปวส. และมีความเต็มใจให้ความร่วมมือกับผู้วิจัยในการดำเนินการวิจัยตามแผนการวิจัยที่กำหนด ประกอบด้วยสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3 แห่ง และที่สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 3 แห่ง เป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 แห่ง และตั้งอยู่นอกเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 แห่ง

4.2 วิธีดำเนินการ

4.2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน

และปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นแรก : ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ 1) จัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ รูปแบบ และแนวการจัดการระบบสารสนเทศของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) 2) มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ.2549 - 2553) ตามคู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) (พฤษภาคม 2550) และสอดคล้องกับหน้าที่และการบริหารงานของสถานศึกษา หน้าที่ของงานและแผนก และบุคลากรในสถานศึกษา และการบริหารงานตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2550 3) ความถูกต้องสมบูรณ์ของกระบวนการประเมิน ในแบบประเมินนิมิตหมายงานการประเมินคุณภาพ

ภายนอกด้านการอาชีวศึกษาของสำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)(2550) ซึ่งประกอบด้วย 4 ตัว
บ่งชี้ ได้แก่ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้
มาตรฐาน ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล ความ
ถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปล
ความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล 4) มาตรฐาน
การประเมิน (Evaluation Standards) โดย
Stufflebeam (1999) 5) แบบตรวจสอบรายการ
ประเมินหลักของ สิ้นินาฏ ศรีพัฒนะพิพัฒน์ (2545)
แล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนา
ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศใน
การประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการ
ประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษา
อาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ ซึ่งประกอบ
ด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัย (Input) เป็น
ข้อมูลที่ต้องการเก็บตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิง
คุณภาพ 2) ด้านกระบวนการ (Process) เป็น
กระบวนการจัดเก็บข้อมูลตามมาตรฐานการ
อาชีวศึกษา ประกอบด้วย 2.1) แหล่งข้อมูลทั้ง
แหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ 2.2)
วิธีการจัดเก็บข้อมูล ทั้งวิธีการศึกษาเอกสาร การ
สังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถาม 2.3) แบบ
จัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ทั้งในระดับบุคคล
ระดับชั้นเรียน ระดับแผนก/สาขาวิชา และ
ระดับสถานศึกษา 2.4) ผู้จัดเก็บข้อมูล ประกอบ
ด้วย อาจารย์ บุคลากร หัวหน้าแผนก/สาขาวิชา
หัวหน้าฝ่าย/งาน ผู้บริหาร 2.5) ผู้กำกับติดตาม
ประกอบด้วย หัวหน้าแผนก/สาขาวิชา หัวหน้า
ฝ่าย/งาน ผู้บริหาร 2.6) ช่วงเวลาในการจัดเก็บ
ข้อมูล ประกอบด้วย รายครึ่ง รายเทอม และรายปี

2.7) การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์
ข้อมูลเชิงคุณภาพ และ 3) ด้านผลผลิต (Out-
put) เป็นสารสนเทศในการรายงานผลตาม
มาตรฐานการอาชีวศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน 34
ตัวบ่งชี้

ขั้นที่สอง : การศึกษาภาคสนามเพื่อศึกษา
สภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการ
ฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพ
ภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพ
ภายนอกของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น ที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 2 แห่ง โดยผู้
วิจัยได้ วิเคราะห์เอกสาร ที่เกี่ยวกับการดำเนิน
การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในการประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย คู่มือ
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คำสั่ง
แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายใน รายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง
รวมทั้งแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในแต่ละ
ตัวบ่งชี้ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยใช้
แบบวิเคราะห์เอกสาร และทำการสังเกตในภาพ
รวมของสถานศึกษาโดยเฉพาะในห้องประกัน
คุณภาพการศึกษาหรือสำนักงานประกันคุณภาพ
การศึกษา อุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บ
และวิเคราะห์ข้อมูล สังเกตพฤติกรรมการทำงาน
ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัด
เก็บข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพ
ภายใน เป็นต้น โดยใช้แบบสังเกต ทำการ
สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมายจาก
ผู้อำนวยการให้กำกับดูแลงานประกันคุณภาพ
สถานศึกษา และหัวหน้างานประกันคุณภาพการ
ศึกษา ตลอดจนอาจารย์ผู้รับผิดชอบในแต่ละ

มาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์
แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบ
สังเกต และแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis)

4.2.2 พัฒนาระบบการจัดการ
ฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพ
ภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก
สถานศึกษาอาชีวศึกษาศึกษา จังหวัดขอนแก่น

1) การพัฒนาระบบการจัดการ
ฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพ
ภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก
สถานศึกษาอาชีวศึกษาศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาลักษณะปัจจุบันและ
ปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสาร
สนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อม
รับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถาน
ศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น มาเป็นพื้น
ฐานในการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและ
สารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อ
พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับ
สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ให้
สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ จาก
นั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบจัดเก็บข้อมูลและสาร
สนเทศและคู่มือการใช้ระบบ แบบประเมินความ
พึงพอใจต่อระบบและแบบประเมินประสิทธิภาพ
ของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศ
ในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการ
ประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษา
อาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ตามมาตรฐานการ
อาชีวศึกษาจำนวน 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้

2) การตรวจสอบระบบการ

จัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกัน
คุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพ
ภายนอก สถานศึกษาอาชีวศึกษาศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการตรวจสอบความ
ถูกต้องสมบูรณ์ของระบบการจัดการฐานข้อมูล
และสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1)
โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน
ที่เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการ
ประเมินทางการศึกษา และด้านการประกัน
คุณภาพภายในและ/หรือการประเมินคุณภาพ
ภายนอกด้านการอาชีวศึกษา และยินดีให้ความ
ร่วมมือด้วยความตั้งใจและเต็มใจตามแผนการวิจัย
ตรวจสอบระบบตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
และคู่มือการใช้ระบบ แบบจัดเก็บข้อมูลและสาร
สนเทศ รวมทั้งตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) ของแบบประเมินความพึง
พอใจต่อระบบ และแบบประเมินประสิทธิภาพ
ของระบบ โดยใช้แบบสอบถาม เมื่อผู้เชี่ยวชาญ
ได้เห็นชอบแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะของผู้
เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์
ชัดเจนมากยิ่งขึ้น 2) โดยการประเมินความพึง
พอใจต่อระบบ โดยผู้วิจัยนำระบบไปทดลองใช้
กับสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 แห่ง โดย
ผู้วิจัยได้ชี้แจงและอธิบายระบบ คู่มือการใช้
ระบบพร้อมทั้งแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ
ให้หัวหน้างานประกันคุณภาพของสถานศึกษา
เข้าใจการใช้ระบบ แล้วนำไปให้ผู้จัดเก็บข้อมูล
ได้แก่ อาจารย์ บุคลากร หัวหน้าแผนก/สาขาวิชา
หัวหน้างาน ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบใน
แต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาไป
ทดลองใช้ แล้วผู้วิจัยสัมภาษณ์และประเมิน

ความพึงพอใจต่อระบบ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อระบบที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha coefficient) (Stanley and Hopkin. 1978 อ้างถึงใน สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์, 2542) เท่ากับ 0.974 แล้วนำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 3) โดยการหาประสิทธิภาพของระบบ ผู้วิจัยได้นำระบบและคู่มือการใช้ระบบพร้อมทั้งแบบจัดเก็บข้อมูล ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ไปใช้ยืนยันขยายผลกับสถานศึกษาอาชีวศึกษาอีก 6 แห่ง โดยให้รองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการให้กำกับดูแลงานประกันคุณภาพสถานศึกษาและหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาใช้ระบบและตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบ ตามมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริงที่ควบคู่กับการปฏิบัติงานประจำ (Feasibility) มาตรฐานด้านความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษา (Propriety) มาตรฐานด้านความถูกต้องตรงตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา (Accuracy) โดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบ ที่ประยุกต์มาจากมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam (1999) แบบประเมิน อภิมานรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกด้านการอาชีวศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานการและประเมิน

คุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)(สมศ.)(2550) แบบตรวจสอบรายการประเมินหลักของสินีนาฏ ศรีพัฒนนะพิพัฒน์ (2545) โดยแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha coefficient) เท่ากับ 0.961 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีคู่มือในการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจนและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาเกณฑ์ในการประกันคุณภาพภายในรองรับกับวงจรคุณภาพ PDCA และเริ่มมีการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2549 ส่วนสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาที่สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ยังไม่มีคู่มือในการประกัน

คุณภาพภายในที่ชัดเจน แต่ก็มีการพัฒนาเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง และยังไม่เริ่มการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ประกาศใช้ เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2549 ซึ่งสถานศึกษาอยู่ระหว่างการนำข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่เดิมมาปรับให้สอดคล้องกับ 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ และยังพบว่าสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้ง 2 แห่ง มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนี้ 1) การจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในยังมีการวางแผนไม่มากเท่าที่ควร 2) เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในบางตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานไม่สมบูรณ์ 3) การแบ่งผู้รับผิดชอบในการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในแบ่งเป็นมาตรฐาน ให้แต่ละแผนก/สาขา/งาน รับผิดชอบ ซึ่งผู้รับผิดชอบบางคนมีคุณสมบัติ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สอดคล้องกับเนื้อหาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ได้รับผิดชอบค่อนข้างน้อย 4) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศซ้ำซ้อนกันระหว่างฝ่าย/งาน 5) ปฏิทินและช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในที่ควบคู่กับการปฏิบัติงานประจำอย่างต่อเนื่องยังไม่ชัดเจน ซึ่งเมื่อจะทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ต้องมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในบางตัวบ่งชี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ทำให้ข้อมูล

บางมาตรฐานไม่เป็นปัจจุบันและทันสมัย 6) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศยังมีความต่อเนื่องไม่มากเท่าที่ควร

5.1.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่นที่มีประสิทธิภาพ

ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาจำนวน 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ โดยมีคู่มือการใช้ระบบดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน /ตัวบ่งชี้ ข้อกำหนด ข้อมูลประกอบการพิจารณา เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพ และตอนที่ 2 การใช้ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ขั้นตอน(Flowchart) กระบวนการจัดเก็บข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้ในแต่ละตัวบ่งชี้ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และขั้นตอน (Flowchart) กระบวนการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พร้อมทั้งแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศในแต่ละตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย แบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศระดับบุคคล จำนวน 17 แบบ ระดับชั้นเรียน จำนวน 8 แบบ ระดับแผนก/

สาขาวิชา 32 แบบ และระดับสถานศึกษาจำนวน 32 แบบ ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศโดย 1) ผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน 2) สถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 แห่ง ทดลองใช้ระบบแล้วมีความพึงพอใจต่อระบบอยู่ในระดับมาก โดยชี้จุดแข็งของระบบว่า สามารถกำหนดข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บได้สอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา การจัดเก็บข้อมูลในระดับบุคคล และระดับชั้นเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลในระดับแผนก/สาขาวิชา สามารถนำมาจัดเก็บลงในแบบจัดเก็บระดับแผนก/สาขาวิชา และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาได้ทันที ซึ่งเป็นผลดีต่อสถานศึกษาที่สามารถเห็นผลการประเมินในแต่ละแผนก/สาขาวิชาได้อย่างชัดเจน ทราบว่าแผนก/สาขาวิชาใดมีจุดเด่นในตัวบ่งชี้ใด และมีจุดที่ควรพัฒนาในตัวบ่งชี้ใดในมาตรฐานการอาชีวศึกษา การกำหนดผู้กำกับติดตามกำหนดได้สอดคล้องกับคำสั่งการปฏิบัติงานในสถานศึกษา แต่สถานศึกษาที่ทดลองใช้ระบบยังมีข้อสังเกตว่าแบบจัดเก็บข้อมูลในระดับแผนกสาขาวิชามีมากเกินไป หากทำได้ทั้งหมดก็จะสามารถทำให้ได้สารสนเทศในการรายงานผลข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นปัจจุบัน และสามารถพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ในการประเมินในระดับแผนก/สาขาวิชา 3) สถานศึกษาที่ใช้ระบบอีกจำนวน 6

แห่ง ประเมินประสิทธิภาพของระบบอยู่ในระดับมากขึ้นไป ทั้งในภาพรวม รายมาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริง (Feasibility) มาตรฐานด้านความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษา (Propriety) มาตรฐานด้านความถูกต้องตรงตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา (Accuracy) และทุกข้อรายการ โดยรองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการให้กำกับดูแลงานประกันคุณภาพสถานศึกษา และหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาได้ชี้จุดแข็งของระบบว่า ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นครอบคลุมเกณฑ์การพิจารณาในแต่ละตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและผู้กำกับติดตามได้สอดคล้องกับหน้าที่ในการปฏิบัติงานประจำ มีแบบจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เป็นระบบ โดยเรียงจากระดับบุคคล นำไปสู่ข้อมูลในระดับชั้นเรียน ระดับแผนก/สาขาวิชา ระดับสถานศึกษาตามลำดับ สามารถทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง แต่ในระดับแผนก/สาขาวิชา และระดับสถานศึกษาที่จะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลทุกมาตรฐานทำให้หัวหน้าแผนก/สาขาวิชา และหัวหน้างาน ผู้บริหารสถานศึกษา มีภาระงานที่มากขึ้นควรมีการพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลให้สะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพัฒนาเป็น Program Computer จะทำให้ประหยัดเวลามากขึ้น

5.2 การอภิปรายผล

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบหลายประการ ผู้วิจัยจึงทำการอภิปรายผลใน

ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 แห่งพบว่า การจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในที่มีการวางแผนยังไม่มากนัก การแบ่งผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศยังสอดคล้องกับเนื้อหาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาค่อนข้างน้อย มีการจัดเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างฝ่าย/งาน ภาวฑิณและช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลที่ควบคู่กับการปฏิบัติงานประจำอย่างต่อเนื่องยังไม่ชัดเจน ซึ่งเมื่อจะทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในบางมาตรฐานเพื่อให้ได้ฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายใน ข้อมูลและสารสนเทศบางมาตรฐานจึงยังไม่เป็นปัจจุบัน การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศจึงมียังมีความต่อเนื่องไม่เท่าที่ควร สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546) ที่เห็นว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการดำเนินงาน และยังไม่มีการบูรณาการระบบประกันคุณภาพเข้ากับการบริหารงานปกติบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบ และวิธีการ

ประกันคุณภาพ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547) พบว่า สถานศึกษายังไม่ได้ดำเนินการให้การประกันคุณภาพเป็นการทำงานปกติ ที่ต้องทำเป็นประจำและต่อเนื่อง และผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2548) พบว่า การรวบรวมข้อมูลในการประกันคุณภาพภายในไม่เป็นระบบ และทำอย่างรีบด่วนไม่ต่อเนื่อง วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเร่งด่วนทำให้เกิดความบกพร่อง และเกิดผลกระทบกระทั้งกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลและผู้เก็บข้อมูล นอกจากนี้ยังพบว่า ระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่จัดเก็บไว้ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่ได้จัดระบบไว้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด จึงทำให้การประกันคุณภาพซึ่งจะต้องใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ ในระบบสารสนเทศ ช่วงแรกเกิดความไม่สะดวกและข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน

5.2.2 ผลการพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่พัฒนาผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นพร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้ระบบและแบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย แบบจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศระดับบุคคล จำนวน 17 แบบ ระดับชั้นเรียน จำนวน 8 แบบ ระดับแผนก/สาขาวิชา 32 แบบ และระดับสถานศึกษาจำนวน 32 แบบ พบว่า มีประสิทธิภาพในด้านเป็นอรรถประโยชน์

ต่อการนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาได้ทันที เป็นไปได้โดยการทำความเข้าใจกับการปฏิบัติงานประจำ มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อาชีวศึกษา และมีความถูกต้องตรงตาม มาตรฐานการอาชีวศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษา อาชีวศึกษามีระบบการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศสามารถนำไปสู่การประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทำให้มีข้อมูล และสารสนเทศในการรายงานผลการประกัน คุณภาพภายในเพื่อใช้ในการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ผู้ บริหารใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจ และ พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน)(สผ.) สอดคล้อง กับผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการ ประเมินภายในของ สนิทนาฏ ถิอาสนา (2545) พบว่า โรงเรียนออกแบบการประเมินภายในได้ ตามมาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ ด้านความ เป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูก ต้องในระดับปานกลาง และผลการประเมินรูปแบบการประเมินของทิวารักษ์ เสรีภาพ (2548) พบว่า รูปแบบการประเมินภายในโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน ทั้ง 4 องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ตามเกณฑ์คุณภาพงาน ประเมิน ทั้งด้านการใช้ประโยชน์ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ในระดับมาก นอกจากนี้ยังมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ กฎระเบียบของโรงเรียนในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับผลการประเมินรูปแบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานจากการนำไปทดลองใช้ของ ชนม์ขจรณ์

วรอินทร์ (2549) พบว่า รูปแบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเป็นประโยชน์ มีความ เป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสรุปผลการ ประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ของสถาน ศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษา ควบคุมแบบระบบการจัดเก็บ จัดกระทำกับข้อมูล และการจัดทำระบบสารสนเทศ ที่ทำให้ไม่เกิด การทำงานที่เพิ่มขึ้นของสถานศึกษา (สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549) และสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2550) กล่าวไว้ในมิติที่ 4 ตัวชี้วัดที่ 17 ระดับคุณภาพของการบริหารจัดการระบบ ฐานข้อมูลสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา ว่า หมายถึง การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสาร สนเทศภายในของสถาบันอุดมศึกษาให้มีระบบ สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพสามารถลดภาระ และความซ้ำซ้อนในการจัดทำสารสนเทศภายใน สถาบันอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศให้มี ความรวดเร็ว ถูกต้องและทันสมัย และสามารถ สนับสนุนการรายงานผลข้อมูลสำหรับการ ประกันคุณภาพการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติ ราชการ รวมถึงการรายงานข้อมูลสารสนเทศต่อ หน่วยงานอื่น ๆ ภายใต้ระบบสารสนเทศที่มี เอกภาพ ได้ครอบคลุม โดยลดภาระ และความ ซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูลของสถาบันอุดมศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 สถานศึกษาอาชีวศึกษาควรนำระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในระบบและกลไกในการประกันคุณภาพภายในเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยปรับให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เช่น สังเกต ที่ตั้ง ขนาด ประเภทวิชาที่เปิดสอน

6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในทุกขั้นตอนและต้องมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ อาทิเช่น ในการประชุมประจำเดือน เพื่อทราบสภาพปัจจุบันและปัญหา การกำหนดความต้องการ เพื่อที่จะให้การสนับสนุนในการดำเนินการให้สำเร็จ เกิดผลดีต่อสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการของตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่สำคัญ และมีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 48

6.1.3 ควรมีการกำหนดผู้กำกับติดตาม ในแต่ละตัวบ่งชี้ ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา

6.1.4 ควรมีการนำผลการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ทั้งเชิงปริมาณและเชิง

คุณภาพโดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเงินเดือน เพื่อส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้อาจารย์ บุคลากรที่ตั้งใจ เต็มใจ และพยายามที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ให้มากกว่ามาตรฐานการอาชีวศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน 34 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นมาตรฐานและตัวบ่งชี้ขั้นต่ำ ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้เมื่อ 30 มกราคม 2549 เพื่อเน้นย้ำอัตลักษณ์ของสถานศึกษายิ่งขึ้น

6.2.2 ควรพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลและสารสนเทศในการประกันคุณภาพภายในเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับสถานศึกษาอาชีวศึกษา เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล แบบออนไลน์ (Online) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา. ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2549, จาก [http:// www. bsq. vec. go. th/ stitute/ standardvec. pdf](http://www.bsq.vec.go.th/stitute/standardvec.pdf).
- _____. (2550). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2550. ค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2550, จาก [http://www. bsq. vec. go. th/ stitute/ standardvec. pdf](http://www.bsq.vec.go.th/stitute/standardvec.pdf).
- กรมอาชีวศึกษา. (2545). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: งานประกันคุณภาพ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หน่วยงานพิเศษ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนม์ขรณ์ วรอินทร์. (2549). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน:การประเมินแบบเสริมพลัง. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการทดสอบและวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิวารักษ์ เสรีภาพ. (2548). การพัฒนารูปแบบการประเมินภายในของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร .
- สินินาฏ ศรีพัฒนพิพัฒน์. (2545). การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินหลัก:เพื่อประเมินความเหมาะสมของระบบการประเมินภายในของโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. (2542). คู่มือนักวิจัยสาธารณสุขระดับอำเภอ. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- _____. (2548). กัลยาณมิตรประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 28 (2), 1- 9.
- _____. (2550). การประเมินอภิมานการประเมินและรายงานการประเมิน. เอกสารประกอบการอบรมผู้ประเมินอภิมานภายนอกด้านการอาชีวศึกษาครั้งที่ 3 (กลุ่มผู้ที่มีคุณสมบัติที่กำหนด), วันที่ 17 - 18 ตุลาคม 2550 ณ ห้องประชุม 1 - 2 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)(สมศ.).
- _____. (2550) พัฒนาการด้านมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย:การวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพ. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การวิจัยทางการศึกษา ความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปการศึกษา:นวัตกรรมทางเทคโนโลยีศึกษาและมุมมองด้านการเรียนการสอน, วันที่ 14-15 กันยายน 2550 ณ ห้องประชุมสายสุริยจิตกุล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- _____. (2550) สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). รายงานการวิจัยปฏิบัติการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา:เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก . กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2548). รายงานการศึกษา ปัญหา อุปสรรค การประกันคุณภาพการศึกษาในทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: กลุ่มมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2550). คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: จุฑทอง จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2547 ข). ก้าวกับเรื่องประกันคุณภาพการศึกษา สมศ. สัจจรเพื่อการประกันคุณภาพภายนอก. จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา, 3(12). 1 - 4.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). (ร่าง) บทสรุปสำหรับผู้บริหารผลสะท้อนจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ. 2544 - 2548). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในโอกาสจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, วันที่ 3 - 4 พฤศจิกายน 2549 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- _____. (2549). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (2549 - 2553). กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- _____. (2550). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการรับรองมาตรฐานการอาชีวศึกษา. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2550 จาก http://www.onesqa.or.th/th/download/check_count.php?FileID=1763&SystemModuleKey=79
- Stufflebeam, D.L. (1974). *Meta Evaluation*. Michigan: Western Michigan University Evaluation Center, Kalamazoo.
- _____. (1999). *The Program Evaluation Standards : Summary of the standards*. The Evaluation Center. Retrived December 29, 2006. from <http://www.wmich.edu/evalctr>.